

El Corpus

El **Corpus Christi** (en llatí «cos de Crist») és una festa de l'església catòlica destinada a venerar l'eucaristia.

Aquesta festa, d'origen medieval i instituïda pel papa Urbà IV l'any 1264, havia de servir a l'Església catòlica per a la veneració pública del sagrament de l'eucaristia.

Les processons del Corpus són l'antecedent de les actuals cercaviles de moltes festes majors de pobles i ciutats.

Algunes de les festes de Corpus que s'han mantingut fins a l'actualitat són: la Patum de Berga, la festa de Corpus de Solsona, les enramades d'Arbúcies, les catifes de flors de Sitges, i la tradició de l'ou com balla a diverses poblacions, com Barcelona.

El Corpus a Catalunya

A Catalunya, les primeres dates de celebració de la festa de les quals hi ha constància, ja amb la presència del destacat element que va representar la processó, són de Barcelona (1320), Manresa (1322), Cervera (1398) etc. Segurament la festivitat va iniciar-se arreu al mateix temps; l'església, única institució coordinada a l'edat mitjana, així ho manava a través de les disposicions pontifícies.

Les processons i les primeres representacions

Ben aviat, potser des del mateix inici de la desfilada processional, van començar a participar-hi un seguit d'escenificacions més o menys ingènues i simplistes que tenien com a objectius principals l'educació i la moralització d'aquells que observaven el seguici.

La primera notícia que es té d'aquestes representacions fa referència a Barcelona i data del 1380, quan algunes ja s'havien malmès.

Els entremesos

Moltes vegades, aquestes escenificacions, conegudes com a entremesos, eren simples cristianitzacions d'elements pagans preexistents, que no podien ser eliminats pel cristianisme i van ser readaptats.

L'església, amb aquestes representacions o entremesos, volia ensenyar al poble parts de la seva història religiosa i evangeli, com el gegant

Goliat, que dóna origen als gegants actuals, la lluita entre el cel i l'infern, que dóna lloc als diables i als balls parlat, l'evangeli de Sant Joan que dóna lloc a l'àliga,...

Amb el pas dels anys, aquests entremesos van obtenir entitat pròpia i van guanyar adeptes entre el poble, més pel vessant lúdic que pel caràcter alliçonador. D'aquesta manera, gradualment, van perdre el sentit original i, una vegada transformats en presència i participació, es van desvirtuar; tan sols van quedar, de les representacions, les parts més festives.

Els balls parlats a Catalunya

Els balls parlats són representacions teatrals populars que es fan a l'aire lliure. Es popularitzen en els segles XVIII i XIX i han perviscut fins a l'actualitat. Aquests espectacles uneixen teatre, música i dansa.

Estan dedicats a sants patrons de les poblacions, aventures de bandolers, desavinences entre parelles o sàtires de temes d'actualitat política i social.

Són balls parlats els Ball de Diables, els Ball de Gitanes, els Balls de Pastorets o el Ball de Dames i Vells. Aquestes representacions o balls les podem trobar en diverses ciutats com Vilafranca, Reus, Tarragona, Cervera...

El ball parlat a Cervera

L'origen del ball parlat a Cervera cal buscar-lo en l'origen dels diables. Aquest diables encapçalaven les processons de Corpus i obrien pas, realitzant la seva acció, altrament dita joc o ball.

Trobem documentació a Cervera per primera vegada d'aquests diables ancestrals a la processó de Corpus de 1411.

Aquests balls i personatges estaven estretament relacionats amb l'Església. En les processons volien representar la batalla entre el bé i el mal, o el que és el mateix, el cel contra l'infern (àngels i dimonis).

Més endavant els diables realitzen un ball amb parlaments dels diferents personatges que representen. A Cervera encara es manté viva aquesta tradició, el 1724, en l'acte que té lloc durant les festes de proclamació del rei Lluís I, on trobem documentat que després de la comitiva de l'ajuntament un grup de dansaires realitzava la lluita de l'arcàngel Sant Miquel contra Lluçifer i els diables. Aquesta data és la darrera referència del Ball Parlat celebrat antigament a la nostra ciutat.

El ball parlat actual:

Com que no es conservava o es desconeixia l'existència d'un text antic de la lluita dialectal, els Diablers de Cervera – Carranquers feren un text nou basant-se en el model dels balls parlats de diablers existents a Catalunya.

Aquest nou text del Ball Parlat de Cervera fou redactat l'any 2004 pel filòleg de llengua catalana i fill de Cervera Albert Turull, amb l'ajuda del diable de Cervera Jordi Castany.

El Ball Parlat “Lo Joch de Llucifer e los diablers “ és representat per un nombre fix de personatges:

en Llucifer
la Diablessa
10 diablers (Astarot, Daviu i Belcebú, entre ells)
4 diablers tabalers
1 diable encenedor
1 diable carretiller
l'arcàngel sant Miquel

Aquest text disposa d'una part fixa i d'una part variable que es renova cada any. És en aquesta darrera on es reciten els “versots”, versos satírics, on els diablers expliquen i ironitzen temes actuals de la població o esdeveniments del país, durant la lluita contra l'arcàngel sant Miquel. Indicar finalment que el rol dramàtic del Ball està dividit en cinc parts clarament diferenciades:

l'Entrada
la revolta de l'Infern
els Versots
la Lluita final
la Cloenda

